

Stanisław Stępień, *Lakota Hrihorij (1883–1950)* [w:] Tekstowa kartoteka osobowa przemyslan, pod red. Anny Siciak, na stronie Przemyskiej Biblioteki Publicznej

LAKOTA Hryhorij (Grzegorz) bł. (1883–1950), greckokatolicki biskup pomocniczy przemyski, teolog, kanonista i historyk Kościoła.

Ur. 31 I 1883 r. we wsi Hołodówka pow. Rudki, w rodzinie chłopskiej, syn Jana.

Uczył się w latach 1895–1900 w szkole ludowej w Komarnie, w latach 1900–1903 w Gimnazjum Akademickim we Lwowie, 1903–1908 w greckokatolickim Sem. Duch. we Lwowie i na Wydz. Teologicznym UJK, święcenia kapłańskie przyjął 30 VIII 1908 r. Do r. 1909 był wikariuszem parafii w Trościańcu k. Jaworowa. Następnie 11 III 1909 został mianowany osobistym kapelanem ordynariusza przemyskiego bp. Konstantyna Czechowicza oraz zastępcą katechety w Państwowym Gimnazjum z ukraińskim językiem nauczania w Przemyślu. W r. 1910 wyjechał na dalsze studia teologiczne do Cesarsko-Królewskiego Wyższego Instytutu Kształcenia Księży p.w. św. Augustyna (K. u K. Höheres Priesterbildungs – Institut zu St. Augustin) do Wiednia. Zakończył je w r. 1913 broniąc pracę doktorską pt. *Die Bedeutung der Bergpredigt bei Matthäueus* (Znaczenie kazania na Górze wg św. Mateusza). Po powrocie do Przemyśla został w listopadzie 1913 r. mianowany prof. katechetyki i metodyki w przemyskim gr.kat. Sem. Duch. Bp Jozafat Kocyłowski powołał go 4 X 1917 r. w skład grona profesorskiego Diec. Zakładu Teologicznego powierzając mu wykłady z prawa kanonicznego. Jednocześnie mianował go kanonikiem honorowym

i radcą Konsystorza. 1 I 1918 ordynariusz powierzył mu funkcję rektora Sem. Duch. Łakota przeprowadził jego gruntowną reorganizację. Wykonywał równocześnie szereg obowiązków w Konsystorzu i Kapitułe oraz różnych instytucjach diecezjalnych. Pełnił funkcje: przedstawiciela ordynariusza w Bractwie św. Mikołaja (od 1918), egzaminatora prosynodalnego (od 1921), kanonika gremialnego (od 1922), zastępcy prezydenta towarzystwa kapłanów „Eparchijalna Pomoc” (Diecezjalna Pomoc) od 1925 r. W 1924 r. został wikariuszem generalnym, a 28 III 1925 archiprezbitrem, czyli przew. Kapituły przemyskiej. 10 II 1926 Pius XI mianował go biskupem tytularnym danyjskim i pomocniczym ordynariusza przemyskiego (konsekracja 16 V 1926 r.). W związku z mianowaniem go biskupem, z początkiem r. szk. 1926/1927 przestał pełnić obowiązki rektora Sem. Duch.

Biskup Łakota przejawiał zainteresowania naukowe i literackie. Spod jego pióra wyszedł tom pism pasterskich pt. *Prynahidni nauky j promowy* (Kazania i przemówienia przygodne, Przemyśl 1935), praca *Podruże prawo w nowim cerkownim kodeksi* (Prawo małżeńskie w nowym kodeksie kościelnym, Przemyśl 1921). Był on jednak przede wszystkim historykiem. Wydał drukiem m.in. dwie fundamentalne prace dotyczące Kościoła wschodniego w Przemyślu i regionie: *Dwi prestolni cerkwy peremyški* (Dwie przemyskie cerkwie katedralne, Przemyśl 1937) i *Try synody peremyški j jeparchialni postanowy walawski w 17–19 st.* (Trzy synody przemyskie i diecezjalne ustawy walawskie w 17–19 w., Przemyśl 1939).

Po wytyczeniu granicy radziecko-niemieckiej we wrześniu 1939 r., a w konsekwencji podziału przemyskiej diec. gr.kat., osiadł w Jarosławiu, skąd w imieniu ordynariusza kierował tą częścią diec., która znalazła się po stronie niemieckiej. W Jarosławiu przebywał do wybuchu wojny niemiecko-radzieckiej (czerwiec 1941). Po zakończeniu II wojny światowej wspomagał ordynariusza w organizowaniu życia religijnego Ukraińców w państwie polskim, został jednak 26 IV 1946 r. aresztowany przez NKWD i wywieziony do ZSRR. Po miesięcznym pobycie we Lwowie, przewieziono go do Kijowa, gdzie został oskarżony o szpiegostwo na rzecz Watykanu i skazany na 10 lat katorgi w Workucie. Początkowo pracował w kopalni, ale ze względu na gwałtowne pogorszenie zdrowia zimą 1949 r. przeznaczono go do łżejszych prac obozowych, a następnie przewieziono do szpitala obozowego w Abiez (180 km na południe od Workuty). Zm. tam 12 XI 1950 r. w opinii świętości. 25 VI 2001 r. Jan Paweł II ogłosił go błogosławionym.

AP w Przemyślu: ABGK, sygn. 3754; tamże, Kapituła Gr.Kat. w Przemyślu, sygn. 421.

Błażejowski D., *Ijerarchija kyjiwśkoji Cerkwy (861–1996)*, Lwiv 1996; Tenże, *Historical Šematism of the Eparchy of Peremysl including the Apostolic Administration of Lemkivščyna (1828–1939)*, Lviv 1995; Choma I., *Ispowidnyk wiry jepyskop Hryhorij Łakota*, „Hołos Chrysta Czołowikolubcia” 1993, nr 1, s. 12-15; Stepień S., *Organizacja i struktura terytorialna greckokatolickiej diecezji przemyskiej w latach 1918–1939*, [w:] *Polska – Ukraina. 1000 lat sąsiedztwa*, t. 3: *Studia z dziejów greckokatolickiej diecezji przemyskiej*, Przemyśl 1996; Tenże, *Represje wobec Kościoła greckokatolickiego w Europie środkowo-wschodniej po II wojnie światowej*, [w:] *Polska –*

Ukraina. 1000 lat sąsiedztwa, t. 2: *Studia z dziejów chrześcijaństwa na pograniczu kulturowym i etnicznym*, Przemysł 1994; Tenże, Łakota Grzegorz bł. [w:] *Encyklopedia katolicka*, Lublin 2006, t. XI, ł. 367-368.